

NORGES BONDELAG

Miljøverndepartementet
Pb. 8013 Dep,
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Ola Håvard Hoen
Tlf. 22 05 45 49

Vår dato
2007-11-15
Deres dato
26.06.2007

Vår referanse 2007/00407/003
Arkiv: -D29
Deres referanse

Høringsuttalelse - Utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka).

Det vises til Miljøverndepartementets (MD) brev datert 26.06.2007, vedrørende høring på utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Markaloven).

Generelt

Norges Bondelag synes hensikten med lovforslaget, som er å sikre Markas spesielle verdi som friluftsområde, er positiv. Selv om det i tidligere politisk er avklart at Regjeringen ønsker å fremme en egen Markalov, kan det imidlertid reises spørsmål ved behovet for loven. Slik vi oppfatter situasjonen, har dagens forvaltningsregime fungert etter hensikten. Vårt inntrykk er at kommunene har ført en *fornuftig politikk* når det gjelder bygging i Marka.

Samtidig mener Norges Bondelag at loven, i sin *endelige form*, må ta langt mer hensyn til *jordvernet i regionen*. I tillegg må det, innenfor rammene av regelverket, være tillatt med tradisjonell og nyskapende landbruksdrift med utgangspunkt i gårdsbrukenes samlede ressurser.

Økt press på dyrka mark

I høringsnotatet er hensynet til arealpress utenfor Marka kun berørt i beskjeden grad: *"...byggepresset utenfor Marka vil kunne øke noe"*.

Samtidig heter det i Utredningsinstruksen av 18.02.2000 at:

"Konsekvensene av et forslag skal vurderes i forhold til alle overordnede eller generelle hensyn som kan ha betydning ved vurderingen av om forslaget skal iverksettes."

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Telefaks:	E-postadresse	Internet:
PB 9354 Grønland 0135 Oslo	Schweigaards gt. 34c Oslo	22 05 45 00	22 17 36 68	bondelaget@bondelaget.no	www.bondelaget.no
Norges Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891		
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto:	8101.05.91392		

Vår dato
2007-10-01

Vår referanse
2007/00407/003

Videre fremhever instruksen at miljømessige konsekvenser er særlig viktige:

”Miljømessige konsekvenser. Utredningene bør ta utgangspunkt i aktuelle miljøvernpolitiske målsetninger, og at borgerne, etter Grunnloven § 110b, har rett til kunnskap om virkningene av planlagte inngrep i naturen.”

Det vedtatte, overordnede nasjonale målet for jordvern er å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010, (jf. bl.a. brev fra MD og LMD v. statsrådene til forvaltningen av 21.2 2006).

Kun 1 % av Norges landareal er egnet for matkornproduksjon og kun 3 % er dyrka mark. Om lag 95 % av fastlandet i Norge er disponibelt for friluftsliv, hele året.

En vesentlig del av Norges mest verdifulle jordressurser finnes rundt Oslo. Om lag 20 % av kornarealet i landet befinner seg i Akershus. Totalt er det 800 km² dyrka mark i Akershus. Av dette brukes 600 km² til kornproduksjon. Til sammenlikning foreslås det å verne et Marka-område tilsvarende 1700 km². Tilsvarende finner man betydelige arealer med jordsmonn av god kvalitet i nedre deler av Buskerud og Oppland samt i de nordlige delene av Østfold, som også berøres av den foreslåtte markagrensa.

I Akershus ble det i perioden 1982 til 2003 bygd ned 60.000 dekar dyrkbar og dyrka mark (fig. 1). Gjennomsnittlig ble det i denne perioden bygd ned 2.800 dekar per år. Til sammenlikning er det totale jordbruksarealet i landbrukskommuner som Eidsvoll og Nannestad på i overkant av 50.000 dekar hver. Det er altså betydelige arealer som er omdisponert i en kort tidsperiode. Denne utviklingen viser ingen tegn til å stoppe.

Dagens nedbyggingstakt i hovedstadsregionen er ikke bærekraftig i forhold til å bevare ressursen dyrka mark og er ikke i samsvar med gjeldende nasjonal jordvernpolitikk (jf. bl.a. *Regionale strategier for vern av jordressurser og kulturlandskap i Akershus*, Akershus Fylkeslandbruksstyre 2005).

Norges Bondelag mener det er svært uheldig at utmark får en vernestatus som vil føre til press på dyrka og dyrkbare arealer. Et for sterkt vern av utmarka i områdene rundt Oslo, kombinert med den stadige sentraliseringen av befolkningen og næringslivet, vil forsterke den negative utviklingen for de verdifulle jordressursene.

Norges Bondelag mener at MD, i forarbeidene til lovforslaget og gjennom høringsnotatet, ikke overholder Utredningsinstruksen av 18.02.2000. De reelle miljømessige konsekvensene, spesielt med tanke på jordvernet, er så langt ikke utredet. Norges Bondelag krever at Markaloven ikke vedtas før en grundig utredning av hvilke konsekvenser den kan få for den samlede arealbruken i Oslo-regionen er gjennomført.

Norges Bondelag krever at det innføres buffersoner i utkanten av Marka-arealene slik at det er rom for kommunene til også å bygge ned utmark dersom arealpresset tilsier dette. Dette innebærer at det må være en kjerne av Marka med strengt vern,

mens kantsonene får et mindre strengt vern. Dette må nedfelles i den nye loven og legges som grunnlag for en forskrift om geografisk avgrensning.

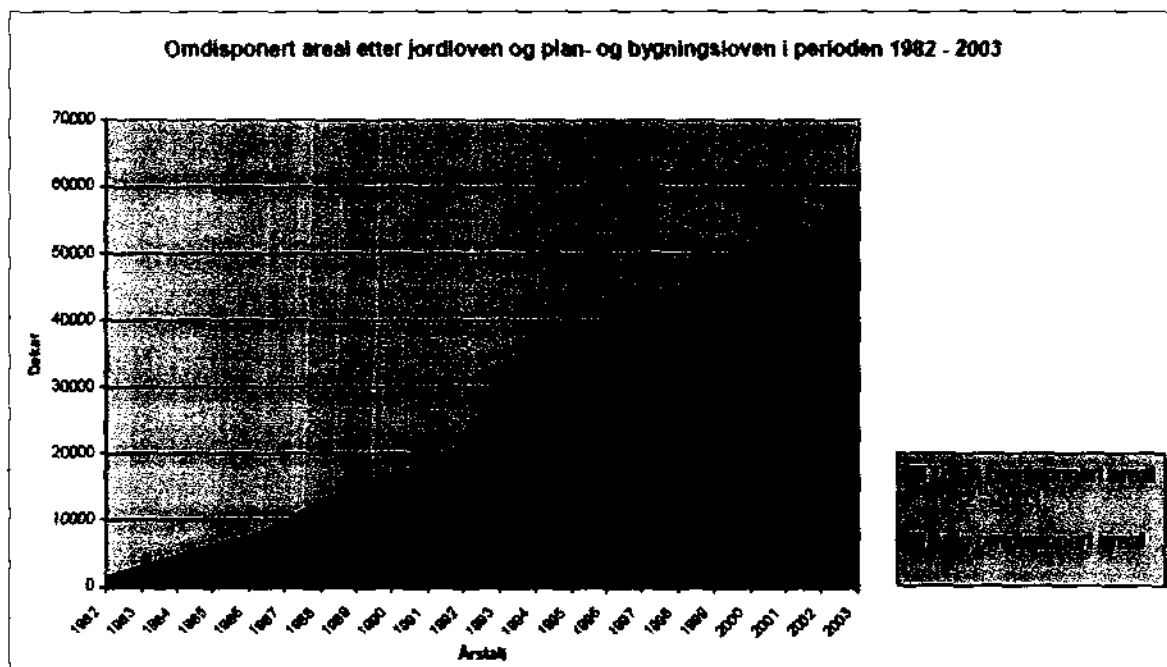

Fig. 1. Årlig omdisponering av dyrka og dyrkbare arealer etter jordloven og plan- og bygningsloven i Akershus i perioden 1982 – 2003. Kilde: Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Forslaget om å innføre et særskilt lovfestet vern av Marka vil i tillegg kunne bli brukt for andre større byer i landet, for eksempel Stavanger og Trondheim. Dette vil igjen føre til tilsvarende press i disse områdene, hvor nedbyggingen av dyrka mark allerede er betydelig.

Forbud mot bygge- og anleggstiltak, planlegging mv.

I lovutkastet anses de berørte områdene som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-områder) etter plan- og bygningsloven. Det vil si at arealbruk i strid med dette formålet er forbudt. Dette betyr at det innføres et generelt bygge- og deleforbud innenfor markagrensen. Unntaket er for idrettsanlegg, stier og løyper som kan tillates etter nærmere kriterier og ved dispensasjon.

I departementets merknader presiseres hvilke tiltak i landbruket som er tillatt. Her framgår det en streng praktisering av hva som anses som landbruk etter plan- og bygningsloven.

For de som driver landbruk innenfor eksisterende marka grense er praktiseringen av de gjeldene reglene for hva som er tillatt å gjøre av tiltak, allerede svært streng. I gjeldene regelverk for Marka er landbruksvirksomhet i LNF-områdene ikke underlagt begrensninger utover det som måtte følge av lovverk utenfor plan- og bygningsloven.

Forslag om vern av Oslomarka og andre bymarker vil bety et strengere forbud mot bygge- og anleggstiltak hovedsakelig fordi kommunenes reguleringsadgang begrenses. Lovens

Vår dato
2007-10-01

Vår referanse
2007/00407/003

bestemmelser skal også gjelde foran eldre reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Noe som betyr at hvis de strider mot loven vil de ikke lenger gjelde. Med andre ord så vil ikke lovforslaget bare få betydning for framtidige planer, men også for eldre planer som ikke er satt ut i livet.

Norges Bondelag mener det er uheldig at tilliggende kommuners reguleringsadgang begrenses. Etter vårt syn, bør planprosessene være mest mulig lokalt forankret. Likeledes mener Norges Bondelag at eksisterende, godkjente reguleringsplaner fortsatt skal være gyldige.

Plan- og bygningsloven er nå under revisjon. I forarbeidene til en ny plan- og bygningslov legges det opp til at kommunene kan innføre "hensynssoner" i LNF-områdene. Norges Bondelag mener dette, for Markas vedkommende, er en langt bedre tilnærming. Norges Bondelag mener dette bør erstatte den regionale overstyringen som lovutkastet til Markalov innebærer.

Norges Bondelag mener at lovutkastet er for strengt i sin definisjon av hva som er landbruk etter plan- og bygningsloven. Norges Bondelag reagerer på at det åpnes for betydelige inngrep i form av idrettsanlegg, mens næringsutvikling på gårdsbruk blir sterkt begrenset. Norges Bondelag krever at det må framgå av loven at definisjonen av landbruksvirksomhet må tilsvare innholdet i veileder T-1443 Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss. I denne veilederen heter det at:

"I LNF-områder er det tillatt med bygge- og anleggsvirksomhet som har direkte tilknytning til stedbunden næring. Dette begrepet er knyttet til bygninger, anlegg eller bruk som det av hensyn til driften av næringen er nødvendig å plassere på stedet. Annen næringsvirksomhet basert på utnyttelse av gardens eget ressursgrunnlag vil også inngå i landbruksbegrepet." (Vår understreking.)

Norges Bondelag krever at denne definisjonen legges til grunn for hva som er å regne som landbruk etter Markaloven.

Etter Norges Bondelags syn, bør det også kunne gis dispensasjon til private kratanlegg.

Skogbruk

Skogbruket skal i følge høringsnotatet stort sett kunne videreføres med samme restriksjonsnivå som nå. De generelle rammebetingelsene til skogbruket skal fortsatt følge skogsbruksloven med tilhørende forskrifter.

Norges Bondelag mener det er positivt at lovforslaget innebærer en anerkjennelse av at dagens forvaltningsregime i skogbruket fungerer etter hensikten, og at skogbruket i Marka fortsatt skal forvaltes etter skogsbruksloven og den særskilte forskriften om skogbehandling for skogområder i Oslo og nærliggende kommuner, med kommunene som forvaltningsmyndighet. Dette lovverket, sammen med det ansvar skogbruket selv

Vår dato
2007-10-01

Vår referanse
2007/00407/003

tar gjennom sin miljøsertifisering etter Levende Skogs standard, sikrer etter vår mening at Markas kvaliteter sikres på en tilfredsstillende måte.

Friluftsliv

I utkastet til foreslår MD at det innføres en hjemmel i markaloven for at avgrensede områder kan vernes av hensyn til friluftslivet. Det legges opp til en tradisjonell verneprosess med bruk av tvang for å verne særskilt viktige områder for friluftslivet. I motsetning til erstatningsreglene for naturreservat er det heller ikke lagt opp til at skogeierne sikres erstatning for økonomiske tap ved vern.

Norges Bondelag mener dette regimet vil medføre et unødig høyt konfliktnivå. Etter vårt syn er en hjemmel for å verne områder til friluftsliv unødvendig. Dagens krav til skogeierne, gjennom skogloven og Levende Skog-standardene er tilstrekkelig til å ivareta hensynet til friluftslivet.

Dersom det skal etableres en hjemmel for vern av friluftsområder, krever Norges Bondelag at saksbehandlingsreglene legger opp til at vernet primært skal skje som frivillig vern og at erstatningsreglene sikrer erstatning for slikt vern etter de samme reglene som gjelder for naturreservat etter naturvernloven.

Tilrettelegging for ferdsel

Norges Bondelags oppfatning er at dagens rutiner for anlegg, rydding, merking og preparering av stier og løyper fungerer tilfredsstillende i Oslo-marka. Vi kan ikke se at det er behov for ytterligere offentlige reguleringer utover det som gjelder i friluftsløven. Det er i denne forbindelse viktig å påpeke at sertifisering etter Levende Skog-standardens forplikter skogeierne til å bidra til å finne hensiktsmessige løsninger for anlegging av stier, løyper og lignende.

Hvis det likevel legges opp til strengere offentlig regulering av anlegg, rydding, merking og preparering av stier og løyper, slik det er foreslått i høringsutkastet, krever Norges Bondelag at det framgår direkte i lovteksten at slike tiltak krever tillatelse fra den enkelte grunneier. Det er ikke tilstrekkelig å lovfeste at dette skal skje i samråd med grunneier eller grunneierorganisasjon.

Motorferdsel

MD foreslår en strengere regulering av motorisert ferdsel i Marka, sammenliknet med utmark i resten av landet.

Norges Bondelag er enig i at motorisert ferdsel i Marka, som ikke er knyttet til næringsutøvelse i jord- og skogbruket, bør være underlagt strengere restriksjoner enn i annen utmark.

Vår dato
2007-10-01Vår referanse
2007/00407/003

Samtidig må det være tillatt med nødvendig motorisert ferdsel knyttet til næringsmessig utnyttelse i en videre forstand enn hva MD foreslår. Dette gjelder ikke minst i forhold til utnyttelse av jakt- og fiskerettighetene og transport av ved. Det vises i denne sammenheng til høringsprosessen knyttet til ny lov om motorisert ferdsel i utmark og på vassdrag.

Norges Bondelag understreker også at nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med sanking og (pålagt) tilsyn av beitedyr må være tillatt. Eksempelvis kan det være av avgjørende betydning å benytte seg av veinettet i Marka for å få frem veterinær i akutte situasjoner eller i forbindelse med rovviltangrep mot beitedyr.

Norges Bondelag mener Markaloven må ta høyde for fremtidige endringer i artssammensetningen av jaktbart vilt. Det må derfor være tillatt for skånsom transport også av felt hjort og bjørn. Dette er arter som er for store til å bære ut og som det må forventes flere av i Marka i framtiden.

Tilsyn og kontroll

Norges Bondelag kan ikke støtte at Statens naturoppsyn skal få en spesiell rolle i Marka. Vi krever at det offentlige ansvaret for tilsynet skal ligge hos kommunene.

Med hilsen

Per Harald Agerup

Ola Håvard Hoen

Kopi: Landbruks- og matdepartementet